

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian Examenspremier till vissa lärare

Inledning

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har getts möjligheten att lämna synpunkter på promemorian Examenspremier för vissa lärare, ert diarienummer U2014/4064/SF. Yttrandet har beretts inom SUHF:s expertgrupp för studieadministrativa frågor som också har inhämtat synpunkter från Lärarutbildningskonventet. Synpunkter lämnas på delar av förslaget och i övrigt hänvisar vi till vad våra medlemmar anför i sina remissvar.

Promemorians förslag

I promemorian föreslås att en tillfällig examenspremie införs 2015 – 2021 för att uppmuntra fler att påbörja och slutföra dels ämneslärarutbildning inom matematik, biologi, fysik, kemi eller teknik, dels utbildning till speciallärare eller specialpedagog. För ämneslärarexamen föreslås en premie på 25 000 kronor per ämne, dock maximalt 75 000 kronor och för speciallärar- eller specialpedagogexamen föreslås en premie på 50 000 kronor. Ansökan om examenspremie ska göras till CSN, som prövar frågor om och betalar ut examenspremien.

Synpunkter på förslaget

SUHF anser att det är positivt att regeringen tar ett initiativ för att göra något åt den alarmerande situation som har rått under ett antal år då alltför få lärare utbildas i matematik, biologi, fysik, kemi, teknik och specialpedagogik. Samtidigt befarar SUHF att en examenspremie inte kommer att ge den avsedda effekten.

För studenter med intresse för matematik, naturvetenskap och teknik är SUHF mycket tveksam till att det föreslagna engångsbeloppet på maximalt 75 000 kronor kan få någon större inverkan i valet av att utbilda sig till lärare istället för att välja en annan yrkesbana inom området, ofta med betydligt högre inkomst. Förslaget garanterar inte heller att den som har rätt till examenspremie verkligen börjar arbeta som lärare. Risken är att studenter inom området väljer att ta ut en lärarexamen och med denna examen, eventuellt påbyggd med ytterligare examen, väljer ett annat yrke.

När det gäller Speciallärarprogrammet eller Specialpedagogiska programmet är studenterna ofta yrkesverksamma som förskollärare/lärare parallellt med studierna. SUHF anser att ett mer framgångsrikt förslag vore att staten gick in och kompenserade skolhuvudmännen så att vidareutbildning kunde ske på betald arbetstid.

Söktrycket till lärarutbildningar inom flera andra ämnen, exempelvis inom flera moderna språk, är mycket lågt. Inom flera av dessa skolämnen finns det redan en brist på lärare. SUHF anser det problematiskt att lyfta fram ekonomiska incitament för endast vissa grupper av lärarstudenter när det finns ytterligare så kallade bristyrken – detta befaras få som konsekvens att studenter inom andra bristyrken kommer att kräva examenspremier.

SUHF uppskattar att regeringen tar lärarbristen på allvar, men ställer sig tveksam till om examenspremien verkligen kommer att leda till att fler väljer att arbeta som lärare. Om regeringen ändå väljer att införa en examenspremie för lärarexamen så bör förslaget inkludera även andra skolämnen där det också råder lärarbrist.

Enligt uppdrag

Marianne Granfelt
generalsekreterare